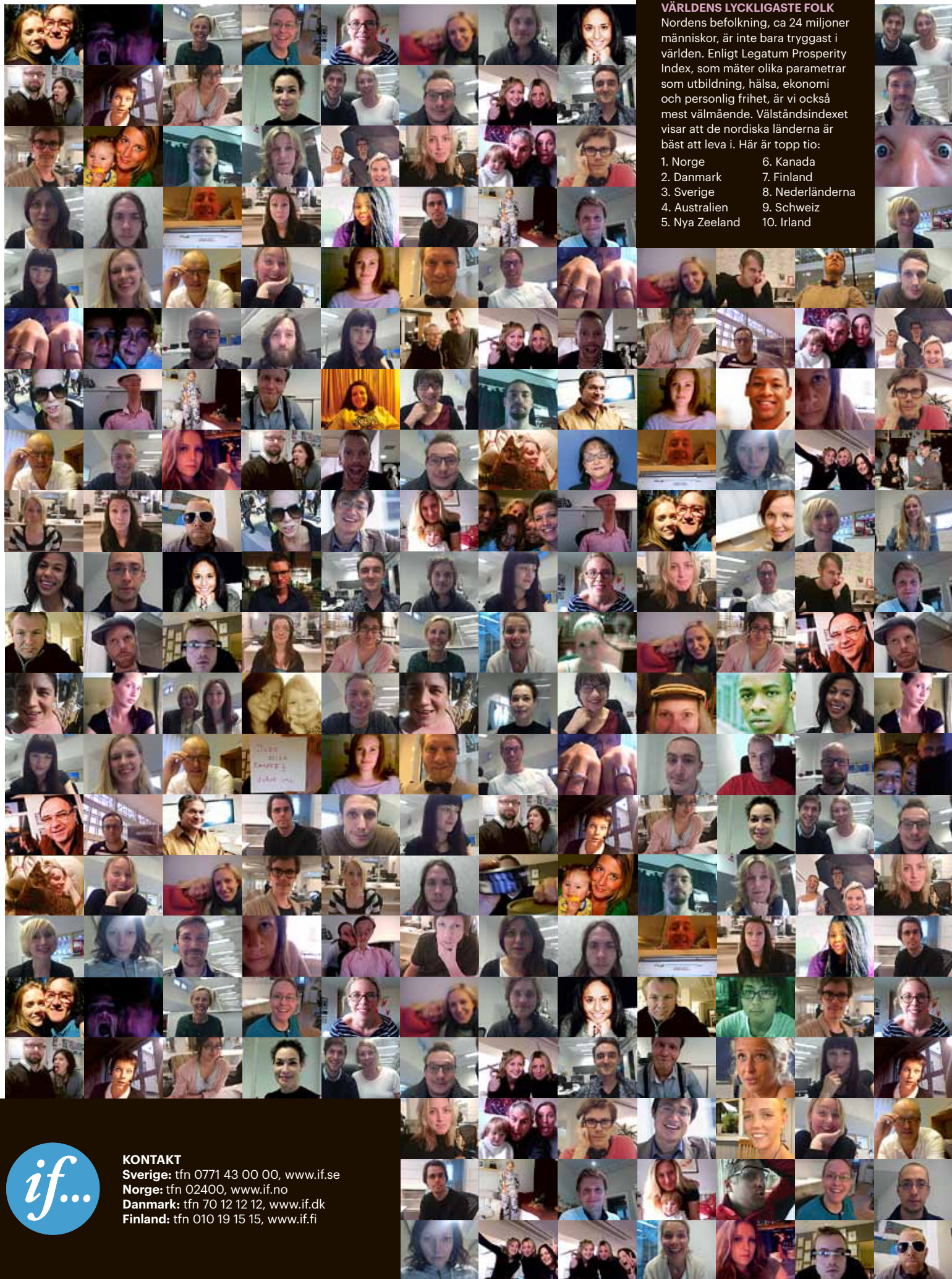
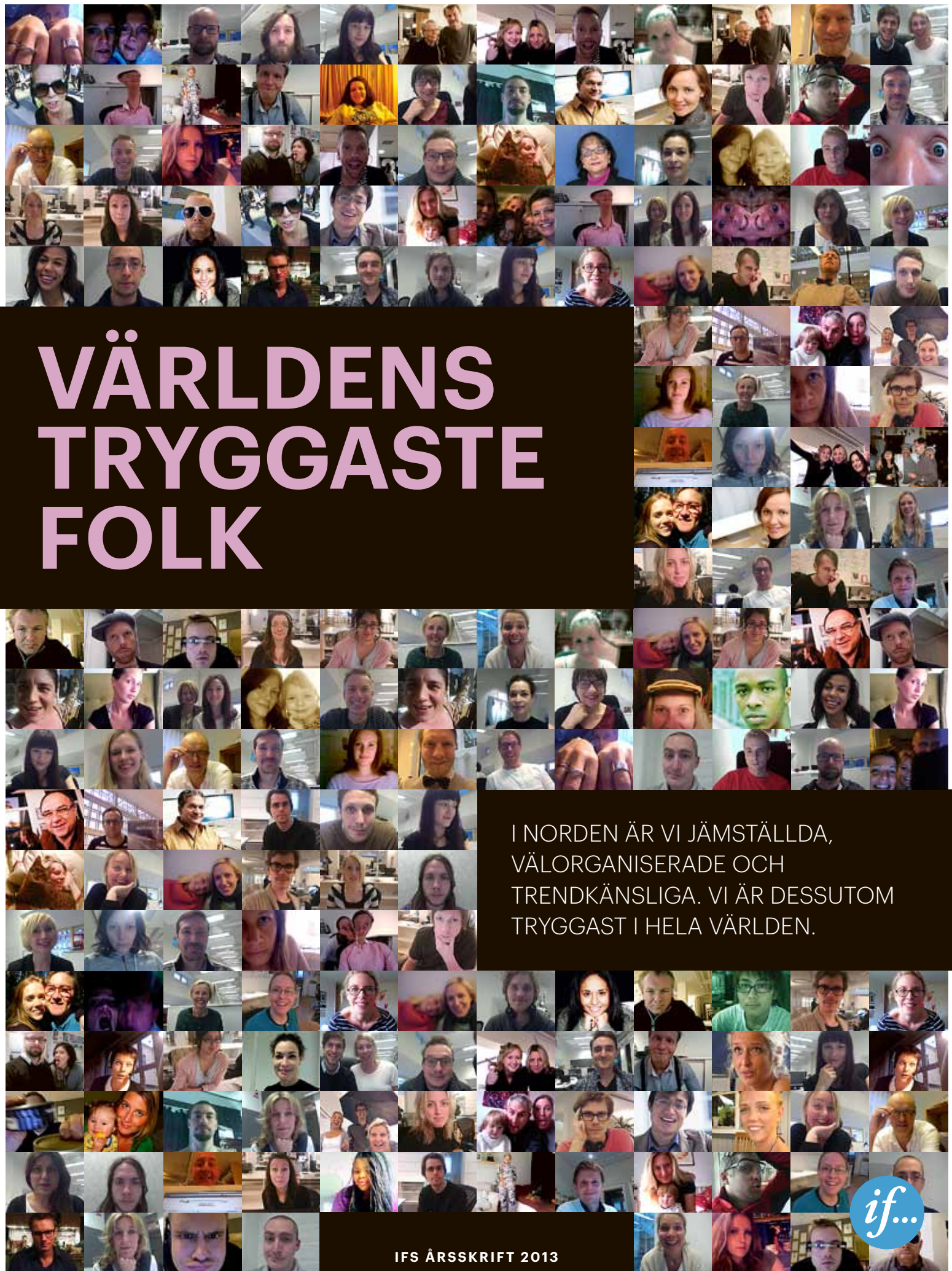

VÄRLDENS LYCKLIGASTE FOLK
Nordens befolkning, ca 24 miljoner människor, är inte bara tryggast i världen. Enligt Legatum Prosperity Index, som mäter olika parametrar som utbildning, hälsa, ekonomi och personlig frihet, är vi också mest välmående. Västståndsindexet visar att de nordiska länderna är bäst att leva i. Här är topp tio:

1. Norge	6. Kanada
2. Danmark	7. Finland
3. Sverige	8. Nederländerna
4. Australien	9. Schweiz
5. Nya Zeeland	10. Irland

VÄRLDENS TRYGGASTE FOLK

VÄRLDENS TRYGGASTE FOLK

I NORDEN ÄR VI JÄMSTÄLLDA,
VÄLORGANISERADE OCH
TRENDKÄNSLIGA. VI ÄR DESSUTOM
TRYGGAST I HELA VÄRLDEN.

KONTAKT
Sverige: tfn 0771 43 00 00, www.if.se
Norge: tfn 02400, www.if.no
Danmark: tfn 70 12 12 12, www.if.dk
Finland: tfn 010 19 15 15, www.if.fi

IFS ÅRSSKRIFT 2013

IFS ÅRSSKRIFT 2013

TORBJÖRN
MAGNUSSON,
KONCERNCHEF IF

Trygghet har många ansikten

Trygghet kan betyda så mycket. Ett gosdjur för barnet som ska somna, tillgång till bra sjukvård och skolor, mat för dagen i fattiga delar av världen. Kompetenta medarbetare och marknadsledande produkter för företaget. Listan är lång.

I "Världens tryggaste folk", Ifs årsskrift för 2013, vänder och vrider vi på trygghetsbegreppet. Vi möter företagare, filosofer, riskkapitalister och många andra.

VAD SOM ÄR TRYGGHET för den enskilde bestäms av både yttre faktorer och den personliga läggningen. Det som skulle vara förfärligt för en person kan vara vardag för en annan. För Arezo Parwizi i krigshärjade Kabul i Afghanistan, är det en ännu så länge omöjlig dröm att kunna gå ut ensam efter klockan 18, en fullständig självklarhet för oss i Norden. (Du möter Arezo Parwizi på sidan 13.) För Marianne Schmidt kom tryggheten när hon lämnade Sverige och startade ett företag i Douz i södra Tunisien, ett steg som för många av oss skulle skapa mer oro än trygghet. (Reportaget om Marianne Schmidt börjar på sidan 14.)

FÖRSÄKRING ÄR EN DEL AV den stora väv som skapar individens och företagets trygghet. Det går inte att tänka sig ett modernt samhälle utan försäkringar. Vem skulle köpa ett hus om man inte kunde försäkra det mot brand? Vem skulle våga köra bil? Vem skulle kunna driva ett företag?

Att bidra till ett samhälle där alla kan leva tryggt och säkert är själva grundidén med Ifs verksamhet. Inte så konstigt att vi valt det som tema för vår årsskrift. Jag hoppas att du tycker att det är lika spännande som vi gör.

Trevlig läsning!

Torbjörn Magnusson,
koncernchef If

PS. Mot slutet av skriften finns ett avsnitt som presenterar If och vårt resultat för 2012. Spännande läsning det också.

10

30

26

14

Innehåll

5
INLEDNING
TRYGGHETENS VÄRLDSKARTA

8
FOKUS NORDEN
NÄR TERRORN KOM TILL BYN

10
UTBLICK
TRYGGHET JORDEN RUNT

19
RISK MANAGEMENT
TRE FÖRETAG SVARAR

24
RISKKAPITALISTEN
KONSTEN ATT TA RISKER

26
PSYKOLOGI
VANANS MAKT

30
FILOSOFI
FINNS VERKLIG TRYGGHET?

32
PANELEN
DÅ, NU OCH SNART

33 SAMMANFATTNING AV IF-ÅRET 2012

SÅ FREDLIG ÄR VÅR VÄRLD

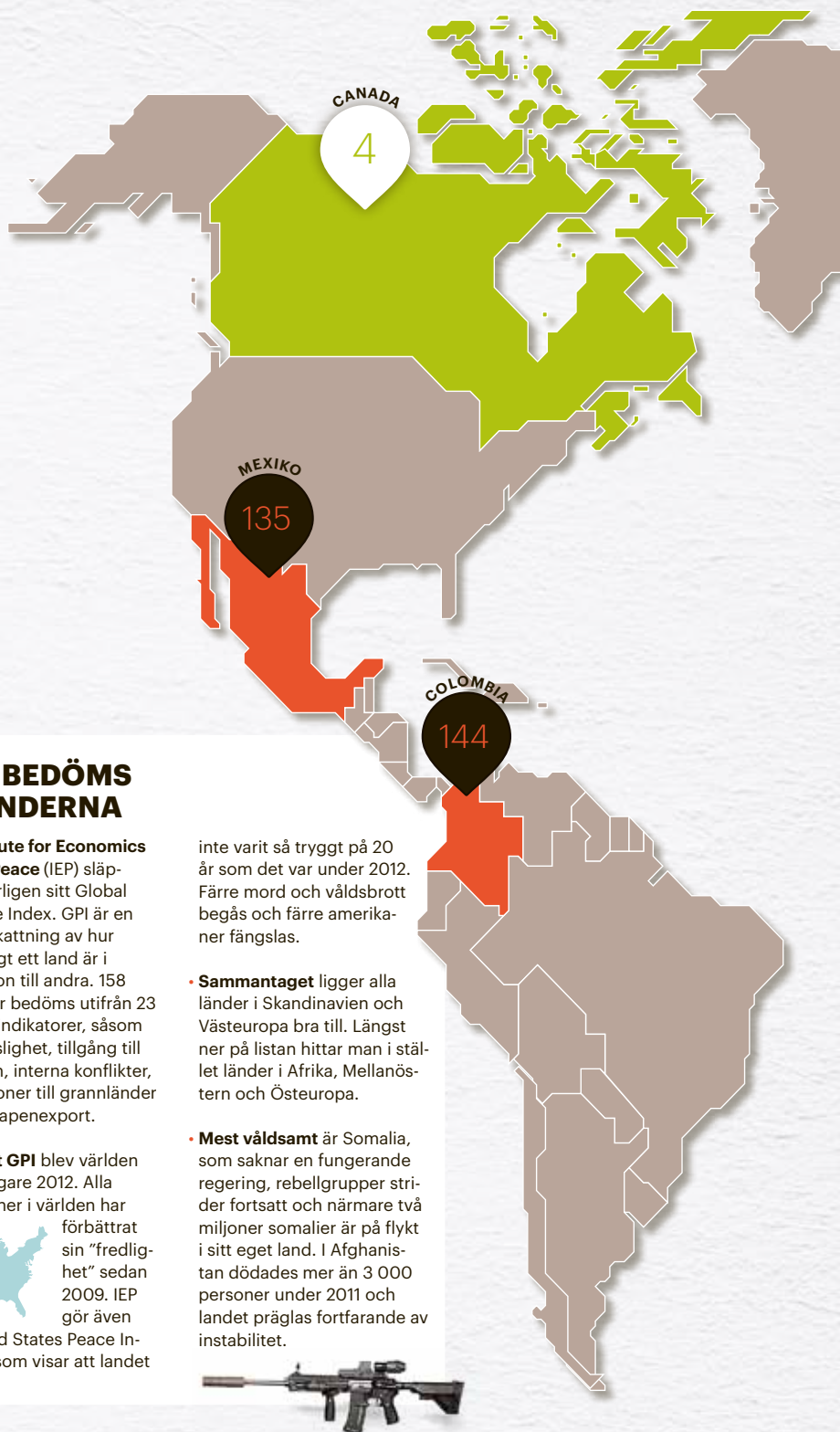
Länder som är drabbade av
inbördeskrig, terrorism och väpnade konflikter
är lågt rankade när det gäller fredlighet.
Institute for Economics and Peace mäter årligen
hur säkert ett land är. De nordiska länderna
hamnar högt upp på listan.

NÄSTA SIDA: TRYGGHETENS VÄRLDSKARTA

TRYGGHETENS

Världen blev fredligare under 2012. Och USA har inte varit så tryggt på 20 år. Allra fredligast är det på Island. I Somalia är närmare två miljoner människor på flykt i sitt eget land så därför rankas det lägst. Allt enligt Global Peace Index.

GLOBAL PEACE INDEX (2012)

TOPP 25

1. Island	14. Tjeckien
2. Danmark	15. Sverige
2. Nya Zeeland	16. Tyskland
4. Kanada	17. Portugal
5. Japan	18. Ungern
6. Österrike	19. Norge
7. Irland	20. Bhutan
8. Luxemburg	21. Malaysia
9. Slovenien	22. Mauritius
10. Finland	23. Australien
11. Schweiz	24. Singapore
12. Belgien	25. Polen
13. Qatar	

BOTTEN

134. Elfenbenskusten	147. Libyen
135. Mexiko	147. Syrien
136. Libanon	149. Pakistan
137. Etiopien	150. Israel
138. Burundi	151. Centralafrikanska republiken
139. Burma	152. Nordkorea
140. Zimbabwe	153. Ryssland
141. Georgien	154. Kongo-Kinshasa
142. Indien	155. Irak
143. Jemen	156. Sudan
144. Colombia	157. Afghanistan
145. Tchad	158. Somalia
146. Nigeria	

SÅ BEDÖMS LÄNDERNA

• **Institute for Economics and Peace (IEP)** släpper årligen sitt Global Peace Index. GPI är en uppskattning av hur fredligt ett land är i relation till andra. 158 länder bedöms utifrån 23 olika indikatorer, såsom brottslighet, tillgång till vapen, interna konflikter, relationer till grannländer och vapenexport.

• **Enligt GPI** blev världen fredligare 2012. Alla regioner i världen har

förbättrat sin "fredlighet" sedan 2009. IEP gör även

United States Peace Index, som visar att landet

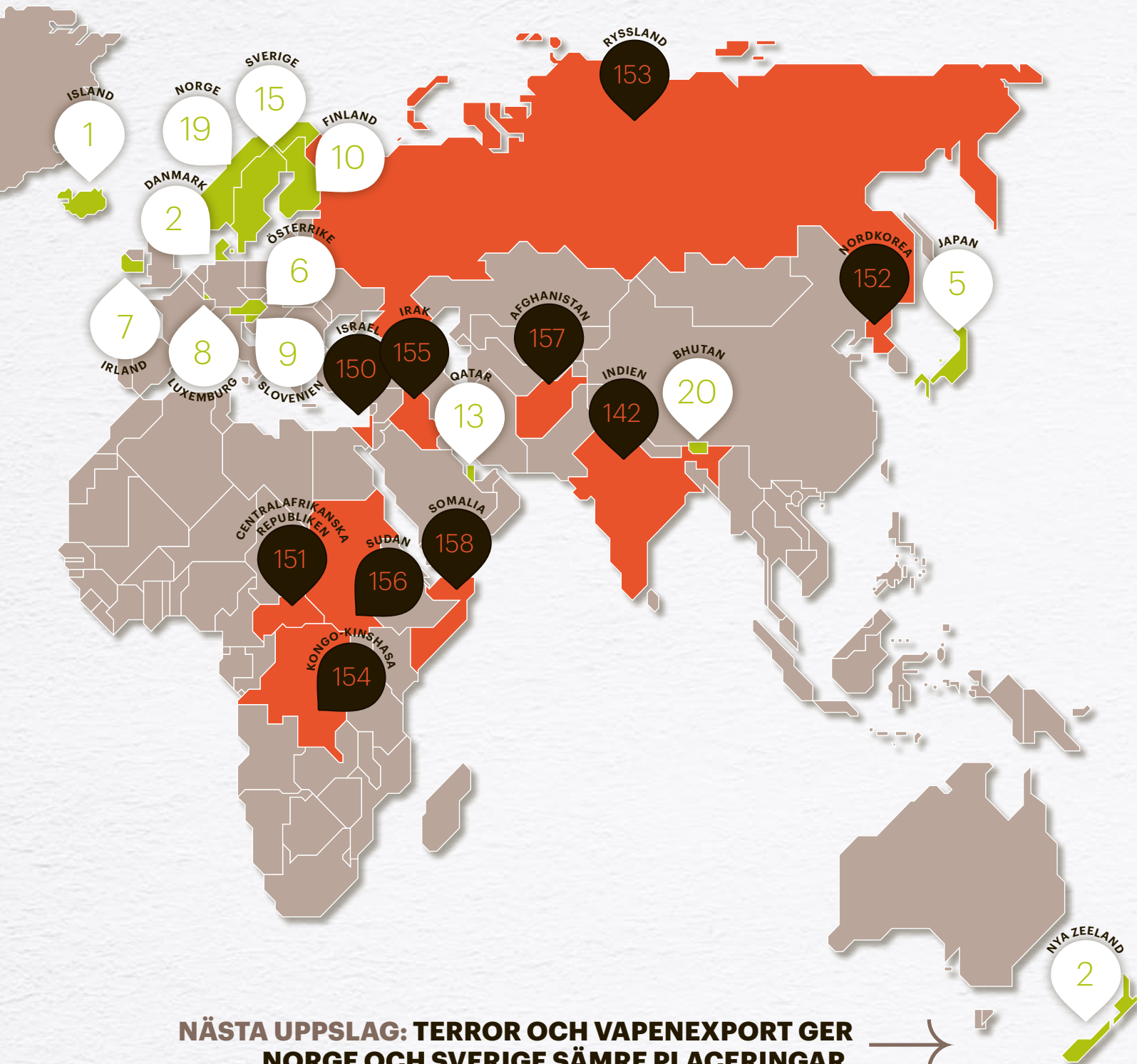
inte varit så tryggt på 20 år som det var under 2012. Färre mord och våldsbrott begås och färre amerikaner fångas.

• **Sammantaget** ligger alla länder i Skandinavien och Västeuropa bra till. Längst ner på listan hittar man i stället länder i Afrika, Mellanöstern och Östeuropa.

• **Mest våldsamt** är Somalia, som saknar en fungerande regering, rebellgrupper strider fortsatt och närmare två miljoner somalier är på flykt i sitt eget land. I Afghanistan dödades mer än 3 000 personer under 2011 och landet präglas fortfarande av instabilitet.

VÄRLDSKARTA

FOKUS NORDEN

När terrorn kom

Norden är ett av världens tryggaste hörn. Vi har en tillit till andra människor som överträffar de flesta andra länder, och Danmark, Finland, Norge och Sverige ligger ständigt högt på listan över världens tryggaste länder. Men de senaste två åren har Norge och Sverige halkat nedåt på listan.

TEXT: Johanna Brydolf FOTO: Scanpix och Colorbox

Maria Mekri är forskare på Safer Globe, forskningsnätverket för fred och säkerhet i Helsingfors. – Säkerheten och tryggheten i Nordens länder är generellt hög, säger hon.

Samtidigt påpekar hon att det finns många sätt att mäta säkerhet och trygghet i ett land och utfallet kan bli olika beroende på vad man mäter. Bland annat kan man titta på BNP, boende, tillgång till sjukvård, kriminalitet, fattigdom, förekomst av droger och nationella och internationella konflikter. Enligt Maria Mekri är till exempel säkerheten i Finland god om man ser till beredskap.

– Om en kris skulle uppstå har vi ett övergripande beredskapssystem som involverar det nationella försvaret såväl som sjukvård, transporter, media och vatten-, el-, och matförsörjning, säger hon.

OM MAN DÄREMOT TITTAR på Finlands befolkningsfördelning och landets förmåga att tillhandahålla social service i glesbebyggda områden, blir trygghetsbilden en annan.

– Vi har en åldrande population och växande klyftor mellan befolkade och obefolkade delar av landet. Ur säkerhetssynpunkt kan det bli en utmaning i framtiden, säger Maria Mekri.

Det är knappast förvånande att de nordiska länderna hamnar högt på Global Peace Index (GPI). Danmark är tillsammans med Nya Zeeland världens näst tryggaste land år 2012, endast Island är tryggare, medan Finland hamnar på plats nummer tio. Danmarks höga placering beror enligt IEP, som publicerar GPI, på att man gjort nedskärningar i försvaret, att landet är fritt från interna konflikter

och att man har god relation med grannländerna. Även Finland har fått sin höga placering på grund av sänkta militära kostnader, att det finns få tunga vapen per person i landet, att risken för en terrorattack beräknas som osannolik samt att ett förhållandevis lågt antal personer sitter i fängelse.

UNDER 2012 HALKADE Norge och Sverige ur den översta toppen och ned till plats 19 respektive plats 15. Att Norge tappade sin plats inom topp tio beror på Anders Behring Breiviks terrorattack i juli 2011 som resulterade i 77 döda och över 300 skadade. Sverige å sin sida rankas lägre än sina nordiska grannar på grund av sin växande vapenindustri och

till byn

1. Den 22 juli 2011 utförde norrmannen Anders Behring Breivik ett av de värsta terrordåden i Norges historia. Åtta människor dog i bombattentatet mot regeringskvarteret och 69 människor dödades på AUF:s läger på Utøya.

2. Vapenexport är ett av skälen till att Sverige backat i trygghetslistan.

3. Polisen i Norge har inte samma förtroende hos befolkningen som före terrordåden 2011.

omfattande vapenexport.

För Sveriges del är det troligt att befolkningens upplevda trygghet inte är påverkad av den lägre rankningen på listan, eftersom ökande vapenexport snarare påverkar Sverige på ett nationellt plan. Men hur är det i Norge? Har otryggheten och osäkerheten ökat bland norrmännen ute på gatorna?

Enligt Arnt Even Hustad, rådgivare på Det Kriminalitetsforebyggende Råd, KRÅD i Oslo, har tilliten till polisen sjunkit i Norge efter terrorattackerna.

– Däremot misstror man inte stortinget, kommunen eller regeringen i högre grad än före terrordådet. Snarare vill man ge myndigheter större

”Det norska samhället är i grunden präglad av högre tillit än andra länder som har upplevt terrorism på senare år.”

makt att kontrollera och övervaka, säger han.

Oron och rädslan bland den norska befolkningen är låg om man jämför med hur det varit i andra länder efter terrordåd, till exempel efter Oklahoma-bombningen 1995, 11 september 2001 eller Londonbomben 2005.

– Det norska samhället är i grunden präglad av högre tillit än andra länder som har upplevt terrorism på senare år. Starka nätverk och hög tillit är viktiga faktorer som påverkar ett samhälles förmåga att anpassa sig till en katastrof. Det har varit avgörande för Norge, säger Arnt Even Hustad.

DE NORDISKA LÄNDERNA skiljer sig också från andra länder i Europa och i världen i frågan om tillit. Världsbanken använder följande fråga för att mäta tillit i olika länder: ”Generellt sett, tycker du att a) de flesta andra människor går att lita på eller b) att man inte kan vara nog försiktig när man har att göra med andra människor?”

Utanför Norden svarar man oftast b på frågan, nordborna svarar oftare a.

Den höga tilliten bekräftas även i EU:s undersökning, European Survey of Crime and Safety. Där framkommer det att nordbornas rädsla för att utsättas för brott är bland de lägsta i världen.

Samma rapport visar att risken för brott och rädslan för brott korrelerar i de flesta länder, dock inte i Danmark där rädslan för brott är lägre än den faktiska risken, bland annat när det gäller bostadsinbrott. Detta visar sig bland annat i hur man utformar bostadsområden.

– I Danmark har man inte portkoder och gallerförsedda fönster i samma utsträckning som i andra länder, säger Bo Grønlund, arkitekt och lektor vid Arkitektthögskolan i Köpenhamn. 🐦

TRYGGHET JORDEN RUNT

Bilden av trygghet kan se väldigt olika ut i världen. Och begreppet trygghet kan ha väldigt olika betydelse, beroende på vem du frågar. Här är några som vi pratat med.

Soran Salem Ali, 29, med sin dotter Hannah. Soran är gift och arbetar på en förskola i Köpenhamn där han lagar mat.

TEXT: TORBJÖRN HALLGREN FOTO: ANDRÉ DE LOISTED

SORAN SALEM ALI, 29 ÅR. KÖPENHAMN, DANMARK

”För mig är trygghet att inte vara död”

När bomben exploderade dog hans pappa och syster. Kort därefter gick hans mamma bort i sjukdom. Då Soran Salem Ali var fem år hade han flytt med sin familj från kurdiska regioner i norra Iran till norra Irak.

– För mig är trygghet att inte vara död. Att leva i fred. Där jag kommer ifrån finns ingen säkerhet, säger Soran.

När han förlorade sin familj blev han arbetsdräng hos en general och fick bland annat tvätta bilar.

I dag bor han i två rum och kök i Köpenhamn. Han delar lägenhet med hustrun Naja, operasångerska, och sin dotter Hannah, snart två år gammal. Han beskriver att han nästan flyger hem från jobbet när han tänker på sin dotter.

– När jag fick Hannah blev jag som en ny person. Med henne är det som att jag

lever om min barndom som jag aldrig hade. Hon har fler möjligheter här i Danmark. Jag tänker alltid på min dotter i första hand.

Han tog sig till Europa som politisk flykting – hans pappa var politiskt aktiv, och ett sådant engagemang anses i regionen även falla på barn och barnbarn.

När han jämför trygghet i de båda länderna nämner han snabbt att det rör sig om två helt olika politiska system – demokrati är ojämförbart bäst. Han upplever demokratin i Norden som särskilt fungerande och rättvis, med stor respekt för andra människor.

– Där jag kommer ifrån var det stor skillnad på fattiga och rika, särskilt i rättsmål. Här i Danmark är alla lika inför lagen oavsett hur mycket du tjänar. Jag känner mig helt trygg här.

Familjen Shaw består av Scott och Tinka, 50, barnen Nicholas 18, Jack 16, Erik 14, Kristina 12. De bor i Tuxedo Park, en "gated community" norr om New York City.

FAMILJEN SHAW NEW JERSERY, USA

"Många låser inte dörren"

Två stentorn vaktar infarten till Tuxedo Park, 50 minuter norr om New York City. Hit flyttade familjen Shaw från Manhattan för elva år sedan. Det anrika området är en så kallad "gated community".

– Det är vackert och lantligt, men ändå nära staden. Att det är tryggt är bara en av många bekvämligheter, säger Scott.

För familjen handlar tryggheten mindre om polispatrullen som står stationerad utanför grinden och mer om gemenskapen i området. När de bodde i stan fanns orosmoment överallt, framför allt för barnen. Här kan de springa fritt.

– Det är inte många som låser dörren här, det är trygghet för mig. Människor lämnar nycklarna i bilen, säger Tinka Shaw.

Men inte ens muren skyddade när stormen Sandy i höstas slog till mot den amerikanska östkusten. Samhället drabbades hårt.

– Vi hade ingen el på nio dagar och skars i princip av från omvärlden, säger Scott.

Och visst finns det fördomar.

– Folk tror att bara för att man kör in genom grinden så är folk snobbiga. När de väl kommer hit blir de förvånade över att människor är så trevliga, säger Tinka.

FAMILJEN SZISCH/DEHNE. BERLIN, TYSKLAND

”Vi har tur som bor i Tyskland”

Vera Szisch och Frank Dehne blev ett par för fyra år sedan. Sedan dess har båda bytt karriär. Biologen Vera har sadlat om till mötesplaneringsnager och volleybollproffset Frank studerar. De har fått en dotter, Zoe, tre år, som får ett lillasyskon vilken dag som helst. Vi möter dem i familjens lägenhet i stadsdelen Wilmersdorf i västra Berlin.

– Vi är inte rädda för lite kaos. Det är nästan så att det känns mer som ett äventyr nu

när saker och ting blivit mer strukturerade, konstaterar Vera med ett leende.

Hemmet är trygghetens högborg för Vera, Frank och Zoe. Familjen värdesätter en fast punkt där de i lugn och ro kan gå igenom eventuella problem och utmaningar. Att lösa saker tillsammans som en enhet, känna total tillit, är bästa sättet att känna sig trygg menar paret.

– Vi har tur som har möjligheten att bo i Tyskland. Att

vara trygg innebär att aldrig behöva känna rädsla, det behöver man inte göra här. Sedan handlar det ju även lite om en viss materiell trygghet. Även där är det en förmån att vara tysk, konstaterar Frank.

– I krigshärjade och fattiga länder tror jag att de flesta tvingas lära sig ta större risker. De kanske inte vet hur de ska få mat för dagen eller ens om de kommer överleva. Det är helt andra förutsättningar, avslutar Vera Szisch.

AREZO PARWIZI, 21 ÅR. KABUL, AFGHANISTAN

”På kvällen är det omöjligt för kvinnor att gå ut”

Arezo Parwizi är kvinna i världens, för kvinnor farligaste land. Hon är snart färdigutbildad företags-ekonom och associerar trygghet till möjligheter – möjligheten att studera, att arbeta och att kunna röra sig fritt.

– Läget har blivit bättre, säger hon. Förut kunde jag inte gå till skolan eller universitetet själv, det kan jag nu. Jag kan gå till marknaden eller möta en vän.

Men trots att Kabul är en av världens mest militariserade städer är rörelsefriheten relativ. Och den som dristar sig att korsa de osynliga gränserna gör det med livet som insats.

– Efter klockan 18 är det omöjligt för tjejer att gå ut eftersom det finns väldigt många farliga människor här. En bit utanför centrum är det också farligt att röra sig ensam. Du kommer att bli stoppad på gatan. Risken

finns att de slår ihjäl dig.

30 år av oavbrutet krig har satt sin prägel på Afghanistan. År 2014 ska de utländska trupperna dra sig tillbaka, och för Arezo är framtidens trygghet intimt förknippad med landets utveckling.

– Det är viktigt att minska arbetslösheten bland unga, annars finns risken att de kommer att utgöra en rekryteringsbas för talibanerna.

Lika viktigt är ett fungerande

skolväsen. Synen på kvinnors rättigheter, och med den tryggheten, förbättras ju fler som får tillgång till utbildning. Men enbart kunskap är inte tillräckligt. Tryggheten är också beroende av att någon tar strid för den.

– Vi har en engelskalärare som alltid tjarar om att kvinnor ska stanna hemma, att det är vårt ansvar, men vi bråkar jämt med honom, säger hon och skrattar.

Goodbye sweet home

Marianne Schmidt kastade sig ut i det okända. Hon visste vad hon lämnade – sitt hem och sin familj – och fann en ny trygghet i ett främmande land. ”Jag längtade efter att leva i nuet.”

TEXT: Johanna Brydolf

FOTO: Elin Rundkvist och privat

Marianne Schmidt, 60, lämnade södra Sverige för Douz i Tunisien för tio år sen. I dag driver hon en ranch med hästar, dromedarer och åsnor.

Douz ligger i centrala Tunisien och kallas för porten till Sahara. Förr var staden ett viktigt stopp för de karavaner som färdades genom Sahara.

Det var många som undrade om Marianne Schmidt gjorde rätt när hon för tio år sedan bestämde sig för att sälja sitt nyrenoverade hus i södra Sverige, sitt företag och alla sina saker och dra i väg 250 mil söderut till ökenstaden Douz i Tunisien.

– Livet hade börjat kännas lite småtrist och jag greps av en stark känsla av att jag ville iväg, säger hon.

Hennes vänner rådde henne att ta det lite försiktigt, att magasinera sakerna, hyra ut huset och leasa företaget. Men det ville inte Marianne.

– Jag tror på att om ska man få något nytt, då måste man slänga ut något gammalt, säger hon.

Som barn bodde Marianne i Tunisien under en tid, och det var bilden av öknen som plötsligt kändes lockande igen. Hon kände ingen rädsla över att bryta upp och ingen sorg över att sälja av sina saker.

ALLT MARIANNE HADE MED SIG till Tunisien var en väska med mobil, kamera, dator, pengar, sina bästa kläder, sina skönaste skor och sin anteckningsbok. Efter en tid i Douz stötte hon ihop med beduinen Abdelati, och tillsammans med honom har hon nu byggt upp sin verksamhet: upplevelseresor till Saharas öken.

– Många som kommer hit undrar vad vi ska ut i öknen och göra. Men när vi väl rider ut på hästar eller dromedarer är det ingen som frågar mer. Där ute är vi i nuet, sitter runt elden, njuter av naturen, den rena luften, den fantastiska stjärnhimlen och tystnaden. Där finns inga bilar, flygplan eller el- →

Marianne driver sin verksamhet, upplevelseresor till Saharas öken, tillsammans med kollegan och beduinen Abdelati.

”Jag kanske inte har

lämnat tryggheten. Jag kanske har flyttat till tryggheten.”

”Vi har så mycket traditioner i vårt land som låser fast människor.”

Marianne Schmidt bodde som barn i Tunisien under en tid, och det var bilden av öknen som hon fick som barn som plötsligt kändes lockande igen.

ledningar. Det finns inte så många ställen i världen där det är så fullkomligt tyst.

MARIANNE SCHMIDT FUNDERAR över begreppet trygghet.

– Jag kanske inte har lämnat tryggheten. Jag kanske har flyttat till tryggheten, säger hon.

– Vi tycker att vi har trygghet i Sverige men jag känner mig mycket tryggare här. I Sverige är man anonym men här ser man varandra och tar hand om varandra. Om jag lämnar handväskan på torget här så har någon tagit hand om den när jag kommer tillbaka. Går man ut på kvällen här och möter någon, då hälsar man, i Sverige går jag över gatan, säger hon.

Marianne har alltid följt sin magkänsla utan att blanda in andras förväntningar, aldrig godtagit standardfraser om vad man får och inte får göra och inte låtit sig styras av normer. Sådant som betyder trygghet för många, som att ha rutiner, följa kalendern och fira jul, nyår och midsommar på samma sätt år ut och år in är inte hennes grej. Den

MARIANNE SCHMIDT

Ålder: 60

Yrke: Driver en ranch med hästar, dromedarer och åsnor i Tunisien sedan tio år tillbaka.

Familj: Vuxen son, mamma och syster som bor i Sverige.

Bor: I Douz i Tunisien och på systemens hästgård i Skåne på sommarhalvåret.

Övrigt: Marianne Schmidt har skrivit boken ”Dromedarer i Douz” (Ord Text Mening). Läs mer på www.levainuet.nu.

typen av trygghet betyder instängdhet och begränsning av frihet för Marianne.

– Vi har så mycket traditioner i Sverige som låser fast människor. Jag vill inte fira något för att det står i en kalender. Jag vill fira för att jag vill. Och vill jag inte så gör jag inte det, säger hon och berättar att hon konstant tackar nej till inbjudningar som ligger långt fram i tiden. För hur ska hon veta i dag vad hon vill göra om tre veckor?

Marianne kan bara se att hon vunnit på att våga bryta upp från vardagen och livet i Sverige.

– Jag vet att jag alltid kan åka tillbaka. Människorna finns ju kvar, ett par gånger om året reser jag hem och träffar nära och kära, säger hon.

Hur ser framtiden ut, ska du bo kvar ännu en tid?

– Jag vet inget om framtiden. Jag lever i nuet och vet kanske vad jag ska göra nästa vecka, men inte om några månader. Vill jag vara kvar så är jag kvar, vill jag göra något annat så gör jag det. Att få välja själv, det tycker jag är trygghet, säger Marianne Schmidt. 🐦

TRE
FÖRETAG
SVARAR

RISK MANAGEMENT

För företag kan trygghet stavas
stadigt exportflöde. Eller rätt kompetens.
Och att ha risk management som en
naturlig del av verksamheten.

TEXT: Christer Fälldin

VAD ÄR
TRYGGHET
FÖR ER?

HUR PÅVERKAS
NI AV FÖR-
ÄNDRINGAR?

HUR ARBETAR
NI MED RISK
MANAGEMENT?

TRE FÖRETAG OM TRYGGHET

Wärtsilä levererar bland annat kraftverk över hela världen. Här är ett oljekraftverk i Manaus i Brasilien som ägs av GERA (Geradora de Energia do Amazonas S/A).

FRÅN RISK TILL MÖJLIGHET

WÄRTSILÄ UTVECKLAR LÖSNINGAR FÖR DAGENS MILJÖKRAV

1 Vad är trygghet för er?

– Eftersom vårt bolag är internationellt är vi exponerade för många olika slags risker. Trygghet handlar dels om att vi ska nå bolagets egna strategiska mål, dels att alla medarbetare känner trygghet i att jobba för bolaget. Det är mycket viktigt med trygghet i det egna arbetet, samtidigt som man måste förstå och omfattas av de mål bolaget har.

Inget företag på en global marknad kan bli framgångsrikt utan att bolaget är villigt att ta risker. Syftet med bolagets risktagande är att vi effektivt och kontrollerat ska kunna utföra vårt arbete och nå både kort- och långsiktiga mål. Därför är det viktigt att vi aktivt kan identifiera vilka risker vi kan hantera, samt vilka risker som inte är acceptabla.

2 Hur påverkas ni av förändringar?

– En utmaning är att vi är ett globalt bolag, men det innebär samtidigt en stor möjlighet då vi har en bra och passande produktmix med tre divisioner: kraftverk, sjöfart och service. Oavsett

Jan Virtavuori, risk manager, Wärtsilä, finländska kraftbolaget med global marknad. Produkterna är hållbar kraftproduktion, på land och till sjöss. Bolaget har cirka 18 000 anställda på 130 anläggningar i 70 länder.

konjunkturläget är vi trygga med att det alltid finns en efterfrågan på det vi gör. När det är mycket svåra tider behövs ändå service på all utrustning, vilket ger oss stabilitet och ekonomisk trygghet.

Utvecklingen på miljöområdet påverkar oss. Lagstiftningen blir successivt striktare, men vi har vänt den förändringen från risk till möjlighet genom att vi ständigt utvecklar bättre lösningar som uppfyller de krav som ställs. Man kan säga att risken för oss ligger i att inte utnyttja den möjligheten tillräckligt mycket.

3 Hur arbetar ni med risk management?

– Risk management är en av våra ”business management-processer”, och finns integrerad i den affärsdrivande verksamheten. Vi gör kontinuerligt uppföljningar på alla risker som är identifierade med syftet att vi ska uppfylla våra långsiktiga mål.

Vi arbetar också traditionellt med risk management, vilket innebär kontinuerlig uppföljning av olika händelser. Vi identifierar vad vi behöver bli bättre på för att förebygga risker. Det leder till säker arbetsmiljö och trygghet för personalen. 🐦

FOKUSERAR PÅ HÅLLBARHET

BOLIDEN VILL HA KONTROLL ÖVER MILJÖ-EFFEKTERNA AV SINA VERKSAMHETER

Henrik Östberg, Senior Vice President Corporate Responsibility i Boliden, det svenska globala metallbolaget med fokus på hållbar utveckling. Kärnkompetensen finns inom prospektering, gruvor, smältverk och metallätvinning. 2011 hade koncernen cirka 4 400 medarbetare.

Boliden klarade sig från den ekonomiska krisen 2008 genom att man hade "hedgat" sina priser på produktion till en betydligt högre nivå.

1 Vad är trygghet för er?

– I vår industri är arbetsmiljöfrågorna oerhört viktiga, tillsammans med verksamhetens miljöpåverkan. Trygghet är att vi vet att vi har kontroll över den och de processer som krävs för att minimera negativa effekter på miljön samt att vi har system och organisation för att hantera arbetsmiljöfrågor så att inte medarbetare skadas. Personalens kompetens är en tredje viktig faktor.

Fluktuerande efterfrågan på basmetaller är inte lika trygghetspåverkande. Vi kan alltid sälja det vi producerar, men vi kan inte påverka priserna. De regleras av metallbörserna, och priserna på basmetaller sätts globalt för hela världen. Om vi ser att våra kalkyler inte håller för att priserna går ned finns inget mellanting, antingen kör vi med full kapacitet eller inte alls.

2 Hur påverkas ni av förändringar i världen?

– Vi påverkas enormt av den globala ekonomiska utvecklingen. Vi är väldigt beroende av de frågorna, i dagsläget till exempel utvecklingen i Kina och USA samt krisen i Europa. Vi har svårt att vara långsiktigt framgångsrika i en ständigt nedåtgående global ekonomi eftersom våra produkter är rena bulkvaror.

3 Hur arbetar ni med risk management?

– Det finns finansiella risker eftersom vi är extremt kapitalintensiva, med mycket kapital bundet i utrustning och gruvor. Vi har därmed en tung riskexponering försäkringsmässigt. En annan finansiell risk är valutaexponeringen. Vi har en egen internbank som följer valutarörelserna och vi kan "hedga" våra priser, till exempel binda delar av vår kopparproduktion till en viss prisnivå.

När det gäller katastrofscenarier arbetar vi ambitiöst för att minimera risker, till exempel kring dammsäkerhet och gruvbränder. De är två av de värsta tänkbara katastroferna.

Vi jobbar dagligen operativt med risk management för att säkerställa system, rutiner och kontroller för hur medarbetarna beter sig på arbetet genom egna internrevisioner med fokus på miljö och arbetsmiljö. 🐦

VÄRNAR OM SINA KUNDER

OLAV THON GRUPPEN VILL
UNDVIKA BRÄNDER

1 Vad är trygghet för er?

– Att alla våra gäster, besökare och de som hyr av oss ska känna att det är tryggt att bo på våra hotell eller hyra lokaler i våra affärsfastigheter. Det är viktigt att människor kan röra sig i våra köpcentrum, på våra hotell och i andra fastigheter utan att riskera att skada sig eller utsättas för andra faror.

Det finns ett huvudfokus: risken för brand, men därutöver handlar säkerheten specifikt om faran av förlust av människoliv, personskador och risken för materiella skador.

Kompetensen hos medarbetarna är av yttersta vikt, och det gäller alla medarbetare på alla nivåer i koncernen.

2 Hur påverkas ni av förändringar i världen?

– Vi påverkas i hög grad av allt som rör sig omkring oss och i omvärlden. Vi agerar med medvetenhet om vad som sker i omvärlden och hur och när den förändras.

3 Hur arbetar ni med risk management?

– Vi bygger just nu upp en egen centralt placerad säkerhetsavdelning för hela koncernen. Den ska hantera alla säkerhetsfrågor som rör våra egna kontor, byggnader, hotell och köpcentrum. Avdelningen ska arbeta med en "beredskapsfunktion", det vill säga en grupp personer som kontinuerligt har till arbetsuppgift att ta ställning till hur vi ska förhålla oss till alla möjliga situationer som kan uppkomma. Vi måste ha förmågan att tänka nytt, och att kontinuerligt arbeta med nya scenarier i samhället. Samhället förändras sig hela tiden på sätt som vi inte kan förutsäga.

Hade vi för två år sedan försökt bedöma risken för det som skedde på Utøya sommaren 2011 skulle vi sannolikt antagit att något sådant aldrig skulle ske – noll risk. Men det hände ändå och det sker hela tiden nya händelser som påverkar oss och som vi inte kan förutse. Med en säkerhetsavdelning ökar våra möjligheter att förändra oss själva i samma takt som säkerhetsbilden i världen förändras sig. ✓

Merete Alfstad, koncernchef Hälsa, miljö, säkerhet och **Robert Rygh**, koncerndriftschef i norska Olav Thon Gruppen, vars kärnverksamhet är affärsfastigheter, köpcentrum och hotell. Antalet anställda är ungefär 3 000.

”Man måste

TRE TRENDER INOM RISK

1 STÄNDIGT FÖRÄNDERLIGA MARKNADER MED NYA RISKER

Företagen måste utveckla system som hjälper dem att förstå utvecklingen samt skapa långsiktiga strategier för att klara av att existera och konkurrera på marknaderna.

Det är ett nödvändigt arbete i varje företag att utveckla personalens kompetens parallellt med förändringarna i omvärlden.

Många företag klarar att snabbt identifiera nya risker men de behöver bli bättre på att bedöma de risker som påverkar dem på längre sikt, till exempel på fem eller tio år.

Företagen behöver modeller för att förstå framtida osäkerheter bättre. De behöver arbeta mer med osäkra parametrar, som till exempel vad andra prisnivåer på energi, material eller arbetskraft skulle innebära.

2 ÄVEN FÖRETAG RISKERAR ATT DRABBAS AV DDOS-ATTACKER

Ett aktuellt hot är de senaste årens DDoS-attacker som drabbat banker, myndigheter och institutioner. DDoS-attacker står för nätattacker (Distributed Denial of Services) där anonyma hackare blockerar eller tar över hemsidorna.

Företeelsen har förekommit i allt större utsträckning i de nordiska länderna under det senaste året.

DDoS-attackerna är ett stort hot eftersom en blockerad hemsida hindrar försäljning, leverans och service till kunderna. På det sättet är dessa attacker mycket affärskritiska sett ur företagens perspektiv, men även ur medborgarnas.

Denna nya hotmiljö tvingar fram en hög försiktighet när företag agerar offentligt. Det gäller att noga överväga hur man uttrycker sig i alla sammanhang. Det är mer betydelsefullt i dag än tidigare. Anonyma hackare kan med mycket kort startsträcka störa eller slå ut företag som är beroende av sitt uppträdande på nätet.

Rådet är att anlita specialister som rådgivare, men att också noga välja vilka samarbetspartners, till exempel leverantörer och återförsäljare, som företaget ska arbeta med.

vara redo för förändringar”

MANAGEMENT ENLIGT EXPERTEN LASSI VÄISÄNEN

Lassi Väisänen är vd i egna bolaget Lassi Väisänen Oy och vd för Finnish Risk Management Association. Han är också samarbetspartner med Strategy@Risks, Ratkooma Ltd och Wiltrain Ltd.

3 ÖKAD RÖRLIGHET ÖVER GRÄNSER SKAPAR NYA FAROR

Antalet nordiska medborgare som kidnappas ökar. Det gäller främst människor som reser i tjänsten eller privat. Många är omedvetna om hur farligt det är att vistas på specifika platser i världen. Stora företag har ofta kunskap om farorna för sin utsända personal, men mindre bolag saknar kännedom om var i världen personalen kan utsättas för hot.

Vilka områden som är farliga förändras hela tiden. Det är relativt väl känt att delar av Sydamerika och Södra Afrika kan sägas vara farliga att resa och vistas i som representant för ett företag, men hur många tänker på att samma risk ökar i flera sydeuropeiska länder?

Modernt hot: Sociala medier

Sociala medier har skapat en ny arena med en helt ny uppsättning risker som alla företag måste förhålla sig till. Malin Ström, konsult och strategisk rådgivare inom sociala medier på företaget CUIRL anser att det är viktigare för företag att lyssna av det som sker i de sociala medierna snarare än att själva vara aktiva där.

Det är inte tekniken i sig som kan innebära ett hot utan människorna som använder den, och i sin tur deras respektive kontakter. Ta Facebook som exempel där privata meddelanden kan bli offentliga, och chattkonversationer är enkla att vidarebefordra.

Att anställda talar negativt om företagets kunder, leverantörer och konkurrenter i dessa kanaler är en annan potentiell risk.

– Varje anställd på ett företag bär dess varumärke gentemot sina kontaktytor. Det innebär att ett företag har lika många inofficiella talespersoner som antalet anställda och de har dessutom en mycket stor räckvidd, i en värld där allt sker i realtid, säger Malin Ström.

Samtidigt är det i de privata profilerna, deras uppbyggda nätverk, och viljan att dela information med andra som styrkan med sociala medier ligger.

– Sociala medier synliggör det egna nätverket men även vilka kontakter som dina egna kontakter har i sitt, vilka sammantaget kan uppgå till tiotusentals personer, säger Malin Ström.

Det är nödvändigt att ta risker

Risikkapitalbolaget EQT:s filosofi är att utveckla bolag och ta dem till nästa nivå. Sannolikt krävs då ett beslut om förändring.

Det kan uppfattas som ett risktagande, men det kan vara en större risk att inte göra någonting alls, anser Åsa Riisberg.

TEXT: Christer Fälldin FOTO: Jörgen Hildebrandt

Ofta kör vi människor på, i in-
vanda spår. Men för att komma
någonstans måste vi växa och
förändra oss, sikta framåt. Gör
vi inte det stannar vi av, och gäl-
ler det ett företag blir det snart
utkonkurrerat. Det är den filosofin som genomsyrar EQT och alla dess bolag, enligt Åsa Riisberg.

– Vi är tillväxtorienterade, men vi är samtidigt mycket medvetna om risker. EQT satsar ju andra människors kapital för att generera avkastning och fokus ligger på att bedöma bolagets framtida tillväxtpotential och gå igenom affärsplanen. Men det är också nödvändigt att syna riskerna och planera för att minimera dem. Är de för stora ska EQT inte

genomföra den planerade investeringen. Vi tar analyserade och väl övervägda risker.

Risk och vårt förhållande till risk genomsyrar egentligen allas våra liv, funderar Åsa Riisberg. Det gäller att ta väl avvägda risker, som till exempel skidåkaren som väljer att ta sig ner för backen off pist, men utan att ta onödiga risker.

Många i risikkapitalistbranschen är analytiskt lagda, men har samtidigt förmågan att applicera breda perspektiv i analyserna. Det är nog en förutsättning för arbetet, menar hon. En annan nödvändig förmåga är den entreprenöriella inställningen. Just kombinationen av det breda analytiska perspektivet och entreprenörskapet avgör lämpligheten för en risikkapitalist.

– Du får inte igenom en affär inför investeringskommittén om analysen inte är bred. Samtidigt är det av vikt att våga sticka ut hakan.

I den kombinationen ligger risken och försiktigheten tätt sammanfogade, vilket borgar för goda affärer och lyckade satsningar.

PÅ FRÅGAN OM HON SJÄLV har befunnit sig utanför sin egen bekvämlighetszon svarar hon obetingat ”Ja, definitivt”.

– Man exponerar sig när man gör affärer, och så ska det vara. Till sist måste man ta det yttersta ste-

”Att inte ta en risk är också en risk.”

get, och det är obehagligt, men man gör det ändå för det är så vår business ser ut. Sedan lägger sig den där känslan av obehag, säger Åsa Riisberg.

Första stora affären från ax till limpa för Åsa Riisbergs egen del var sjukvårdsbolaget Aleris och den erbjöd ett ordentligt mått av dramatik. Aleris var tidigare en liten rörelse som sysslade med närsjukhus runt Stockholm samt med äldrevårdsverksamhet.

– När vi skulle underteckna affären genomfördes den så kallade stopplagen som innebar att driften av sjukhus i Sverige inte fick vara vinstgenererande, vilket riskerade att stjälpa hela affären. Vi försökte ta reda på vad lagen egentligen innebar, men den hade tillkommit så snabbt att det inte fanns någon som egentligen visste. Vi blev tvungna att ta risken eller avstå.

Det blev ett mycket dramatiskt läge då, men en bra affär till slut. Kraftsamlingen som följde blev lyckosam och EQT sålde bolaget 2010 med god förtjänst.

– Bolaget hamnade i bra händer. Aleris växte med EQT som ägare från 1,5 miljarder kronor till fyra miljarder i omsättning och i dag är Aleris ett av de största privata vårdbolagen i Skandinavien, säger Åsa Riisberg.

ETT RISKKAPITALBOLAG ÄR en manligt dominerad miljö, men det har inte påverkat Åsa Riisberg negativt och det har definitivt inte känts som en risk. När hon började var hon ensam kvinna i investeringsteamet på Stockholmskontoret, men numera är de tre.

– Man känner som kvinna mer ett ansvar som förebild inför andra tjejer som kommer till verksamheten, säger hon. ♥

Åsa Riisberg, 38 år är delägare i det svenska riskkapitalbolaget EQT Partners. Tidigare arbetade hon på Texas Pacific Group, ett privat riskkapitalbolag i London.

Vanans makt

RUTINER
GÖR OSS
TRYGGA

INVANDA MÖNSTER OCH RUTINER GER OSS TRYGGHET OCH SPARAR TID. DET ÄR DÄRFÖR VI GÄRNA SÄTTER OSS PÅ SAMMA PLATS I BUSSEN, TAR SAMMA VÄG TILL JOBBET OCH KÖPER SAMMA TYP AV TANDKRÄM GÅNG EFTER GÅNG. PÅ SÅ SÄTT SLIPPER VI ÖDSLÅ TID OCH ENERGI PÅ ATT VÄLJA.

TEXT: Johanna Brydolf FOTO: Milis Smith

Vi ställs ständigt inför olika val. Bara vi går och handlar frukost i en vanlig matbutik måste vi välja mellan 30 olika sorters flingor, 40 olika sorters yoghurt och 50 olika sorters ostar. För att inte ett vanligt frukostinköp ska ta halva dagen kan det då vara bra att låta gamla vanor styra och plocka de varor som man brukar äta till frukost.

– På så sätt förenklar vanor vardagen. Med hjälp av dem kan vi skilja ut några val som oväsentliga tidstjuvar och i stället lägga tid på att göra genomtänkta val när vi anser att det är viktigt att göra det, säger Kirsten Thorsen, professor i socialpsykologi vid NOVA-institutet i Oslo.

ATT HANDLA OCH AGERA efter invanda mönster ger oss också lugn och trygghet. Åke Pålshammar, psykolog vid Uppsala universitet, menar att man kan se rutiner och vanor som ett sätt för oss att skapa egna revir där kan vi hämta kraft och pusta ut för faror.

– Vi har en genetisk benägenhet att skapa revir i form av rutiner i stort och smått. Rutiner behövs för att hjärnan inte ska bli totalt upptagen av val. Detta blir särskilt tydligt vid en krissituation. Då, när huvudet är fullt av annat, blir rutiner extra viktiga. Vi behöver dem för att kunna läka, säger han.

Många av oss fungerar så att vi vill ha det vanliga, det vi är vana vid. Annars tycker vi att det gungar under fötterna. För en del som gillar att

ständigt testa nytt kan det vara en skön känsla, men många blir ängsliga och frustrerade av att frångå sina rutiner. Enligt Åke Pålshammar är ängsligheten ändamålsenlig.

– Förr i tiden kunde det vara förenat med livsfara att bryta vanor och rutiner. Man skulle skörda när man skulle skörda och så när man skulle så och gud nåde den som på ett nymodigt sätt försökte sig på att göra annorlunda. Då kanske man inte fick någon skörd och därmed inga pengar och ingen mat, säger han.

Men nu för tiden är det förstås annorlunda. I dag är mycket i vår vardag föränderligt och vi ser många modeller på hur man kan leva och hur man kan vara, vilket har lett till en uppluckring av våra vanor.

MEN OM VI I STOR UTSTRÄCKNING låter oss styras av vanor och därmed låter bli att testa nytt, är det då inte risk att vi förlorar på det? Enligt Åke Pålshammar kan alltför fasta rutiner i vissa fall bromsa vår utveckling, men den risken är liten för de flesta. Vi nordbor lever i en tillvaro där det mesta är föränderligt och där utvecklingen går allt snabbare. Vi reser mest i hela världen och bombarderas →

Kirsten Thorsen, professor i socialpsykologi vid NOVA-institutet i Oslo.

”Rutiner behövs för att hjärnan inte ska bli totalt upptagen av val.”

”Vanor är nödvändigt för att vi ska kunna komma djupare i vårt arbete och våra funderingar.”

ständigt av nya impulser från Facebook och andra sociala medier, vi köper ofta nya förbrukningsvaror och blir ideligen konsumenter på nya marknader inom nya områden. Problemet för oss är inte att vi hänger oss för mycket åt våra vanor utan snarare att vi tvingas frånga dem för att göra nya val.

– Ju snabbare nya produkter utvecklas, desto oftare tvingas vi välja mellan nya alternativ när vi egentligen redan var tillfreds med det vi hade, säger Kirsten Thorsen och tar musikkonsumtionen som exempel på att man inte alltid kan välja att

inte välja.

– Vinylplattorna försvann, vi fick cd-skivor och nu laddas musik ned på datorer och mobiltelefoner. Vi erbjuds, lockas och pressas till allt mer avancerade produkter med nya funktioner, säger hon.

ATT VARA FÖRST med att testa nytt och att anamma nya trender ses ofta som det högsta och mest eftersträvarvärda i dag. Men rutin- och vanebeteendet ligger djupt rotat i oss och när vi förändrar en vana blir det nya beteendet i stället en vana.

– Vi försöker ofta pröva andra nya sätt men hamnar ofta ändå i att vi vill ha vanor och rutiner. De avlastar hjärnan. Utan dem blir tillvaron jobbig, det finns en sådan mångfald av intryck så vi behöver ibland krypa in i våra revir. Jag tror att rutiner och vanor är nödvändiga för att vi ska kunna komma djupare i vårt arbete och våra funderingar, säger Åke Pålshammar. 🐦

3 steg till en ny vana

Först skapar vi våra vanor, sedan skapar våra vanor oss. Och därför kan man säga att framgångsrika människor är människor med framgångsrika vanor. Men hur gör man för att skaffa sig sådana? Du behöver bara följa tre enkla steg. Det menar BJ Fogg, som forskar och undervisar på Stanford University.

TEXT: JONATHAN KÄRRE

1

SÄNK TRÖSKELN

Första steget är att förenkla målbeteendet. Till exempel: vill du använda tandtråd dagligen ska du börja med att använda det på en enda tand. Det låter kanske löjligt men det viktiga i första stadiet är att sänka tröskeln så mycket det bara går. Annars är risken att åtagandet känns för stort och att du ger upp.

2

HITTA RÄTT PLATS

Var passar beteendet in? För att ett beteende ska bli en vana måste det bli en naturlig del av ditt dygn. Vill du börja använda tandtråd är det naturliga tillfället att göra det efter att du borstat tänderna. Tandborstningen kommer då att trigga dig att använda tandtråd, på samma sätt som ljudsignalen i bilen triggar dig att sätta på bilbältet.

3

REPETERA, REPETERA, REPETERA

Ett beteende kräver repetition för att bli en vana. När du har använt tandtråd tillräckligt många gånger kommer det att ske per automatik. På samma sätt som att du efter ett tag inte behöver höra ljudsignalen för att sätta på dig bilbältet. Utmaningen är att få vanan på plats. Sedan kommer omfattningen att växa naturligt och du kommer att vilja använda tandtråd på alla tänder.

TRYGGHETENS SYMBOLER

Snuttefilar, radband och doften av mammas bullar. Trygghetssymboler är livsviktiga för några av oss. För andra är de reducerade till humoristisk kitsch.

TEXT: Johanna Brydolf

1 Nallebjörn

Gosedjur ger barnen trygghet. Studier visar att mellan 50 och 75 procent av alla västerländska barn har ett gosedjur eller en snuttefilt som de är särskilt bundna till. Det är lika vanligt bland flickor som bland pojkar och de flesta hittar sin favorit när de är runt sex månader.

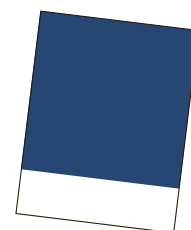
2 Mobiltelefon

Många av oss skulle aldrig lämna mobilen kvar på soffbordet om vi så bara lämnar rummet för en stund, och ännu färre skulle lämna mobilen hemma när vi går ut. Mobiltelefonen har blivit en livlina, en trygghetsymbol och en drog som vi inte kan hålla oss ifrån. Beroendet, nomofobi (no mobile phobia) är numera så utbrett och normaliserat att det accepteras att man kollar sms och Facebook direkt när man vaknar innan man säger god morgon till sin partner.

5 Ikoner

De heliga bilderna inom den ortodoxa kyrkan, finns i en del ortodoxa hem där de skänker trygghet. Bilden, som ofta föreställer madonnan med Jesusbarnet uppfattas inte enbart som en illustration till bibeln utan som en del av det heliga budskapet.

3 Indigo

Enligt färgpsykologin anses det blå långvågiga ljuset ha en lugnande verkan på oss. Man säger att färgen får våra muskler att slappna av och att vi sänker våra röster och börjar viska när vi vistas i ett blått rum. Framför allt är det nyansen indigo som symboliserar trygghet.

6 Flytväst

I Norge, Danmark och Finland är det lag på att det måste finnas flytvästar till alla ombord på en fritidsbåt. Men inte i Sverige, där 30–40 personer per år dör i fritidsbåtsolyckor. Svenska livräddnings-sällskapet bedömer att åtta av tio av dessa skulle ha överlevt om de hade använt flytväst.

4 Pengar

En svensk undersökning visar att två tredjedelar anser att pengar betyder trygghet. Ju äldre man blir, desto vanligare är det att man förknippar pengar med trygghet.

FINNS VERKLIG TRYGGHET?

SARA HEINÄMAA, DOCENT I
TEORETISK FILOSOFI VID HELSINGFORS
UNIVERSITET OCH FORSKARE VID FINLANDS
AKADEMI, MENAR ATT DET ÄR TRYGGHETEN SOM
GÖR OSS TILL FRIA MÄNNISKOR.

TEXT: *Markus Wilhelmson*

Trygghet definieras i en ordlista som "känsla av välmående och säkerhet bland vänner eller i samhället".

Innebär då trygghet att man känner sig trygg och att man inte kan *vara* trygg? Följdfråga: existerar i så fall trygghet över huvud taget?

– Ja, det finns trygghet, tillit och säkerhet och den känslan är avgörande för vår existens, säger Sara Heinämaa och utvecklar:

– Vårt vardagliga, praktiska liv utgår ifrån vissa grundläggande former av säkerhet. Vi är säkra på att världen fortfarande kommer att existera när vi vaknar nästa morgon. Vi vet att solen kommer att gå upp och att saker faller nedåt när vi släpper dem. Det är sådana enkla sanningar som gör våra komplexa aktiviteter och våra civiliserade liv möjliga, säger hon.

TRYGGHET HANDLAR OCKSÅ OM relationen till medmänniskor. När vi iakttar vår omgivning så litar vi på våra sinnen och kroppsfunktioner och på andra människor. Inte så mycket på deras ärlighet eller goda vilja, men på att de delar samma syn på omvärlden; de ser och hör samma saker som vi. Med den tryggheten tillåter vi oss att agera och interagera.

Det pratas mycket om falsk trygghet, att vi människor gärna stoppar huvudet i sanden när problem dyker upp. Men det är inget problem, menar Heinämaa:

– Som samhälle och kultur så lider vi snarare av en konstant känsla av falsk otrygghet. Vi är helt upptagna av faror och hot. Vi lever i en ständig förväntan om katastrof, om det så må vara ekonomisk

kollaps eller depression, kulturellt sammanbrott, klimatkatastrof, utplåning av ozonlagret, fågelinfluensa eller svininfluensa ...

Men de är högst konkreta, påtagliga hot och inte något som vi inbillar oss. Hur ska vi på ett personligt plan hantera denna otrygghet?

– Som människor är vi lika sköra som vår omgivning och vår närmiljö. Men trots allt så har människor oanade och gömda styrkor. Vi kan se det under svåra omständigheter och i problemfyllda tider. Jag tror faktiskt att trygghet symboliserar vår relation till miljön; tryggheten kommer inte inifrån eller utifrån utan skapas i relationen mellan oss och omvärlden. Och trygghet är viktig, för det är den som gör oss fria och självständiga.

Hämmas vår utveckling av för mycket trygghet?

– Vi behöver en balans mellan trygghet och utmaning. Båda är viktiga. Men i vilken omfattning vi behöver dem båda är en individuell fråga. Vad som är outhärdligt för en människa kan vara helt normalt för en annan. Det gamla filosofiska talesättet är gångbart: Man måste känna sig själv och sina egna begränsningar, menar Sara Heinämaa. 🍷

”Tryggheten kommer inte inifrån eller utifrån utan skapas i relationen mellan oss och omvärlden.”

Sara Heinämaa, docent i teoretisk filosofi vid Helsingfors universitet och forskare vid Finlands Akademi.

Hur blir det sedan då?

Relationer

Arbete

Ekonomi

Boende

Då

VI VAR BEROENDE AV FAMILJEN

Innan urbaniseringen tog fart och människor bodde på landsbygden var vi ömsesidigt beroende av släktingar och familj som trygghetsnät. Blev vi sjuka var vi tvungna att få hjälp av de närmaste. I takt med välfärds-samhällets uppbyggnad har relationernas avgörande betydelse för tryggheten minskat.

SJUKDOM VAR FÖRÖDANDE

Att bli sjuk eller gravid och förlora sin arbetsförmåga kunde vara förödande för tryggheten i bondesamhället i början av 1900-talet. I takt med att industrierna fick fart blev **fackföreningsrörelsen och sjukförsäkringen** viktiga garantier för en ökad trygghet i synen på arbetet.

FATTIGAST I EUROPA

I Norden fanns i slutet av 1800-talet några av de fattigaste länderna i Europa. Kring förra sekelskiftet handlade vardagen mest om att överleva. När **socialförsäkringssystemet och de offentliga trygghetssystemen** utvecklades ökade tryggheten för många och de stora inkomstskillnaderna minskade drastiskt.

TRÅNGBODDHETEN GAV VÄRME

För ett sekel sedan handlade det om väldigt basala saker. Fick man upp temperaturen tillräckligt mycket i stugan? Man trängde ihop sig på liten yta för att inte behöva värma upp mer än ett rum. Trångboddheten fortsatte vid inflytten till städerna. Risken för sjukdomar som tuberkulos var överhängande och kriminaliteten var hög. Många drömde om att kunna flytta till ett bättre och tryggare område.

Liselotte Eriksson, postdoktor i ekonomisk historia på Umeå Centrum för genusstudier i Sverige.

Nu

KVINNOR ÄR OTRYGGA

I relationen mellan man och kvinna upplever kvinnor i dag, enligt statistiken, mer otrygghet. Forskare har visat hur kvinnors rörelsemönster i det offentliga rummet styrs av rädsla och otrygghet. Jag tror att vår upplevda otrygghet bottnar i en otydlighet varifrån hoten kommer. Tillvaron känns oförutsägbart och då ökar vårt kontrollbehov.

STÖRRE KRAV PÅ ANSTÄLLDA

Anställningstryggheten har urholkats och det ökar vår oro. I dag ska du vara **flexibel, kompetent och entreprenör** och kunna sälja dig själv. Sådant som klass, kön, språk och hudfärg har också stor betydelse. Invandrare från exempelvis Afrika och Asien hamnar högst upp i arbetslöshetsstatistiken och har oftast lågkvalificerade yrken.

BANKER KAN GÅ I KONKURS

Vår känsla av trygghet urholkades efter krisen på 1990-talet då vi fick lära oss att det inte är självklart att våra sparade pengar finns kvar. Banken kan gå i konkurs, pensionspengarna kan minska i värde. Oförutsägbart präglar ekonomin i dag och det krävs mycket mer av individen, som **kunskap och förmåga att navigera** bland alla val.

ATT FÖRHINDRA BROTT

Om det tidigare handlade om att separera bilar och människor ifrån varandra så handlar trygghet i dag om att förhindra brott: genomtänkt belysning, låga buskplanteringar och lägenhetsfönster riktade in mot gården. Bostadsorten i sig spelar också stor roll då vissa områden föreställs vara otrygga och farliga.

Helena Hörnfeldt, fil. dr i etnologi på Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap på Stockholms universitet.

Snart

VI BLIR SÄRBOS

Historiskt säkrade kvinnan sin försörjning genom att gifta sig med en man och i utbyte levererade kvinnan mat och barnpassning. När de tjänsterna kan outsourcas baseras relationer i dag på **kärlek snarare än trygghet**. Flexibiliteten i vår syn på relationer kommer att öka. Till exempel ser vi fler par som väljer att bli särbos.

VI SÖKER SJÄLVSTÄNDIGHET

Snittlängden på en anställning i Danmark är fyra år. Visserligen finns många jobb där tryggheten hotas av automatisering eller outsourcing och man klänger sig fast vid sin anställning till nästan vilket pris som helst, men utvecklingen går emot att vi själva väljer att gå vidare för att få **bättre lön eller för att jobba med något roligare**.

TID ÄR LYX

Den största lyxen nu är att köpa sig tid. Den ekonomiska krisen gör sig påmind, men vi kan fortfarande välja bort en massa saker utan att göra avkall på vår trygghet. I framtiden kommer vi att göra oss **mindre beroende av materiella saker** när vi kommer underfund med att en större bil inte gör oss lyckligare.

DET BLIR BILLIGARE SEDAN

En stor del av vår inkomst går till boendet, men många andra saker blir faktiskt bara billigare. Gratis underhållning i datorer och mobiltelefoner, fri undervisning på internet. Fler kommer att vilja bo i städer för att få tillgång till alla **immateriella saker, som ett rikt kulturliv**. Men frågan är om vi kommer att vara beredda att betala mer och mer pengar för våra bostäder? Troligen inte.

Klaus Jørgensen, senior futurist vid Institutet för framtidsforskning i Köpenhamn.

If 2012

If är Nordens ledande skadeförsäkringsbolag med 3,6 miljoner kunder i Norden, Baltikum och Ryssland. If har cirka 6 200 anställda och erbjuder hela bredden av skadeförsäkringslösningar och tjänster, för allt från privatpersoner till globala industriföretag.

2012 var ännu ett framgångsrikt år för If. Bolaget överträffar sina resultatmål för nionde året i rad. Det försäkringstekniska resultatet blev 4 877 MSEK. Totalkostnadsprocenten var 89,3 %, bättre än det långsiktiga målet. Kostnadseffektiviteten fortsatte att förbättras. Antalet sålda försäkringar steg.

Framgångarna är en följd av en systematisk och långsiktig satsning med starkt kundfokus, selektiv tillväxtstrategi och kostnadseffektivitet som huvudelement.

Ifs affärsverksamhet bedrivs i affärsområdena Privat, Företag, Industri samt Baltikum.

Affärsidé, strategi och finansiella mål

Ifs vision är att vara Nordens och Baltikums ledande försäkringsbolag med de mest nöjda kunderna, den främsta försäkringsexpertisen och den bästa lönsamheten.

Affärsidé

If erbjuder försäkringslösningar som ger kunderna trygghet och stabilitet i företagande, boende och vardag.

Strategiska mål

Ifs mål är att etablera en långsiktigt bättre lönsamhet och kundnöjdhet än konkurrenterna samt ha en hög kreditvärdighet.

Strategisk inriktning

Kundvärde

If ska överträffa kundernas förväntningar genom överlägsna försäkringslösningar, snabb och korrekt skadehantering och sympatiskt bemötande.

Fokuserad försäkringsexpertis

If ska målmedvetet stärka organisationens kompetens att utveckla, prissätta och distribuera försäkringsprodukter samt att förebygga och hantera skador.

Nordisk affärsplattform

If ska skapa konkurrensfördelar genom stordriftsfördelar och kunskapsöverföring i en integrerad nordisk och baltisk organisation.

Investeringsstrategi med balanserad risk

If eftersträvar balans mellan risker i försäkrings- och investeringsportföljen. If har som investeringsstrategi att balansera försäkringsrörelsens åtaganden med placeringstillgångar avseende valuta och löptid. Överskjutande kapital investeras i syfte att öka den totala avkastningen.

Kärnvärden

Enkla att nå och förstå

Det är lätt att komma i kontakt med If, och medarbetare, produkter och tjänster är enkla att förstå.

Engagerade

If tar initiativ och bryr sig om mig.

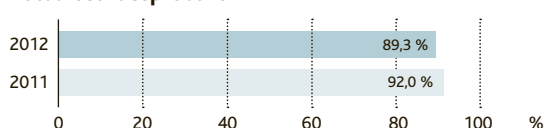
Pålitliga

If håller vad de lovar och hjälper mig när det behövs.

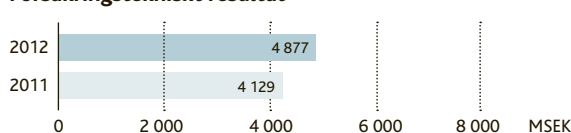
Nyskapande

If driver utvecklingen framåt och skapar ständigt nya försäkringsprodukter och tjänster.

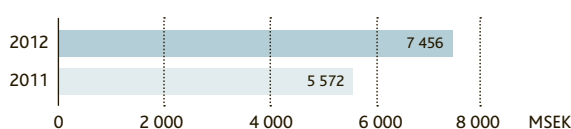
Totalkostnadsprocent

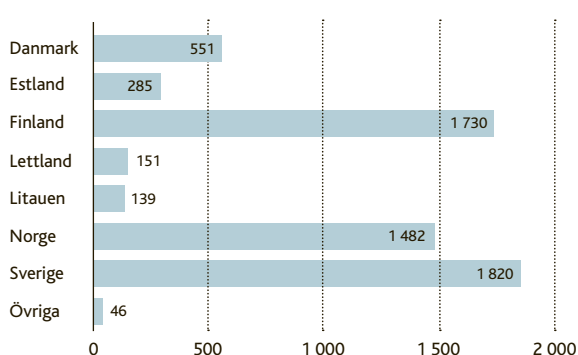
Försäkringstekniskt resultat

Resultat före skatt

Anställda 2012

Totalt antal anställda: 6 204

Marknad och konkurrenter

Norden är den sjunde största skadeförsäkringsmarknaden i Europa, med ett uppskattat premievärde om cirka 200 miljarder SEK. Europa har ett totalt premievärde på närmare 4 000 miljarder SEK. If är Nordens ledande skadeförsäkringsbolag.

Norden 2012

If är ett renodlat skadeförsäkringsbolag med en integrerad nordisk organisation och verksamhet. Totalt motsvarar Ifs marknadsandel en femtedel av den nordiska marknaden. I Sverige, Norge och Finland tillhör If de ledande sakförsäkringsbolagen med en marknadsandel på 19, 25 och 24 procent i respektive land. På den danska marknaden, som är mer fragmenterad, är If det femte största bolaget med en marknadsandel på 6 procent. If äger även drygt 20 procent av det danska försäkringsbolaget Topdanmark.

Den nordiska försäkringsmarknaden är i hög grad konsoliderad. De fyra största bolagen har drygt hälften av marknaden och är etablerade i mer än ett nordiskt land. Konkurrensen på den nordiska försäkringsmarknaden har varit fortsatt intensiv de senaste åren. Exempelvis har flera aktörer visat hög aktivitetsnivå för att stärka distributionskraften via allianspartners och internet, samtidigt som banker investerat i att expandera sitt produktutbud med skadeförsäkringsprodukter, i vissa fall även etablerat sig som försäkringsgivare.

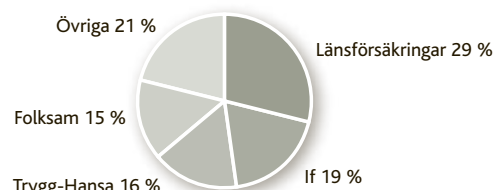
De senaste åren har varit utmanade för försäkringsbranschen givet den ekonomiska krisen, och 2012 var inte något undantag. Det låga ränteläget har fått branschen att anpassa sig till en ny miljö med lägre avkastning på investeringsportföljen där resultatet i större utsträckning måste komma från försäkringsrörelsen. Detta har lett till ett ökat fokus på underwriting för att säkerställa lönsamheten i branschen. Det kommande året förväntas präglas av fortsatt låga räntor och osäkerhet om den ekonomiska utvecklingen vad gäller Europas skuld- och bankkris.

Baltikum 2012

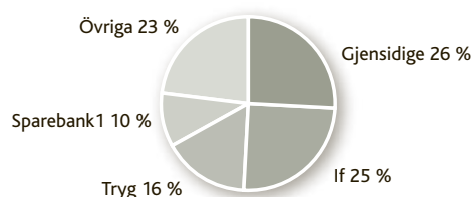
På den estniska skadeförsäkringsmarknaden är If det största skadeförsäkringsbolaget med en marknadsandel på 28 procent. I Lettland är If den fjärde största aktören (12 procents marknadsandel) och på den litauiska marknaden är If nummer sex (8 procents marknadsandel).

Marknadsandelar

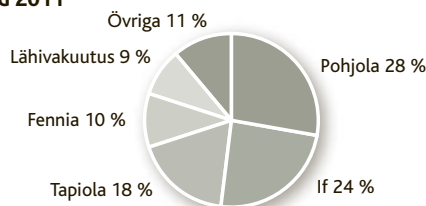
Sverige Q3 2012

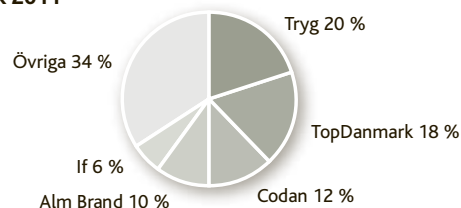
Norge Q3 2012

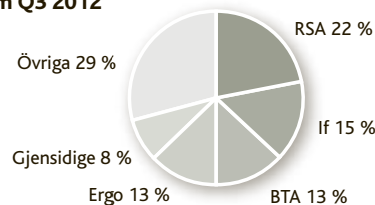
Finland 2011

Danmark 2011

Baltikum Q3 2012

Ifs affärsområden

Ifs affärsverksamhet är indelad i kundsegment inom affärsområdena Privat, Företag och Industri. Baltikum, med speciella marknadsförutsättningar, är ett separat affärsområde.

Privat

If är det ledande försäkringsbolaget för privatpersoner i Norden. Affärsområde Privat har över tre miljoner kunder i Norge, Sverige, Finland och Danmark. Det försäkringstekniskt resultatet blev 3 037 MSEK för 2012. Totalkostnadsprocenten var 88,1 procent.

Hur gick 2012?

– Privat gjorde ett utmärkt resultat för 2012. De första elva månaderna på året var mycket bra, men så kom en snöig decembermånad med många försäkringsskador. Vi gjorde flera spännande affärer under året. En är förvärvet av danska försäkringskoncernen Trygs verksamhet i Finland. En annan är distributionssamarbetet med Nordea

Morten Thorsrud,
affärsområde
Privat.

som innebär att Nordea kommer att sälja Ifs produkter i flera If-länder. Vi inledde och förlängde också ett antal partnerskap, som med Coop i Norge och Volkswagen i Sverige. Arbetet med att öka kundnöjdheten fortsatte och tydliga positiva resultat kunde avläsas, exempelvis bland kunder som haft en försäkringsskada.

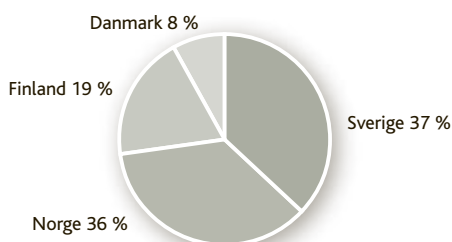
Vad hände på marknaden?

– Det låga ränteläget och den därmed svaga kapitalavkastningen gör att hela branschen fokuserar på lönsamheten i försäkringsverksamheten. Samtidigt pågår en viss konsolidering. Ett exempel är samgåendet mellan Lähi och Tapiola i Finland. Vår egen affär med Tryg ett annat. Kundernas användning av försäkringsbolagens internetjänster fortsätter att öka.

Vilka är fokusområdena för det kommande året?

– Vi ska stärka konkurrenskraften ytterligare genom satsningar på nyckelområden som kompetensutveckling, affärsinitiativ och underwriting. Internet är fortsatt högt prioriterat samtidigt som vi fullföljer programarbetet kring att öka kundernas nöjdhet.

Bruttopremieinkomst per land: Privat

Företag

Affärsområde Företags målgrupp är företag med upp till 500 anställda. Affärsområdet är nordisk marknadsledare och har över 300 000 företagskunder. Det försäkringstekniskt resultatet blev 1 461 MSEK 2012. Totalkostnadsprocenten var 89,0 procent.

Hur gick 2012?

– Ifs konkurrenskraft har ökat ytterligare på företagsmarknaden under året. Tillväxten har varit bra och lönsamheten stark. Vår strategi, som bygger på kundnöjdhet, kostnadseffektivitet och professionalitet i riskurval och prissättning, har genomförts med stor kraft.

Ivar Martinsen,
affärsområde
Företag.

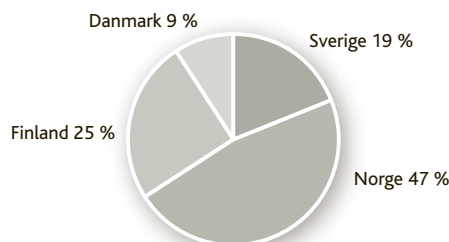
Vad hände på marknaden?

– Lönsamheten på företagsförsäkringsmarknaden har förbättrats under 2012, framför allt som en följd av att branschen anpassat sig till det låga ränteläget. Priserna har ökat och det finns ett starkt fokus på kostnadseffektivitet.

Vilka är fokusområdena för det kommande året?

– Vi bedömer att företagsförsäkringsmarknaden kommer att ha en försiktigt positiv trend under de kommande åren och Ifs mål är att växa kontrollerat och lönsamt under den perioden. Vårt fokus på effektivitet fortsätter liksom våra investeringar i strategiska IT-projekt. Det sistnämnda är en grundbult för Ifs ambition att erbjuda kunderna marknadsledande, moderna och flexibla produkter, och också för arbetet med att ytterligare strömlinjeforma våra interna processer.

Bruttopremieinkomst per land: Företag

Industri

Affärsområde Industri är störst i Norden inom industriförsäkring och en av de största förmedlarna av industriförsäkring i Europa. Kunderna är i första hand nordiska företag med en försäljning på över 500 MSEK och med fler än 500 anställda. Det försäkringstekniskt resultatet blev 240 MSEK och totalkostnadsprocenten 95,8 procent.

Hur gick 2012?

– Ifs framgångar på marknaden fortsatte under 2012. Fler kunder valde If än som lämnade oss. Lönsamhetsmässigt var storskadorna emellertid mycket fler än ett normalår, inte minst på egendomssidan. Frekvensskadorna låg kvar på en hög nivå inom områden som hälsa och reseförsäkring.

Niclas Ward,
affärsområde
Industri.

Vad händer på marknaden?

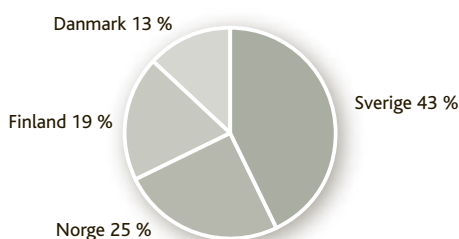
– Skadeförsäkringsmarknaden var stabil under 2012, med få nya aktörer och huvudsakligen oförändrad inriktning från konkurrenterna. Med undantag av employee benefits-området så har aktivitetsnivån på marknaden varit måttlig med tydligt färre offerter än vanligt. Internationella väderrelaterade naturkatastrofer

ligger kvar på en hög nivå. Exempelvis är orkanen Sandy som drabbade USA under hösten 2012 en av de dyraste skadorna någonsin för branschen.

Vad fokuserar ni på 2013?

– Vårt ständiga mål är att hela tiden förbättra vårt erbjudande till kunder och partners. Vi har fortsatt fokus på att ha hög kvalitet i de interna processerna och att öka vår effektivitet, ytterst för att förbättra kostnadsprocenten ytterligare. Vi kommer att genomföra selektiva premieökningar och förändringar i försäkringsvillkoren där det krävs för att säkerställa en sund lönsamhet i hela portföljen.

Bruttopremieinkomst per land: Industri

Baltikum

Affärsområde Baltikum omfattar Estland, Lettland och Litauen. Antalet kunder är drygt 300 000, både privatpersoner och företag. Det försäkringstekniskt resultatet blev 145 MSEK och totalkostnadsprocenten 87,1 procent.

Hur var 2012?

– If fortsätter att ha en sund lönsamhet i de baltiska länderna. Tillväxten var starkast i Lettland, inte minst drivet av framgångar på motorförsäkringssidan. Vi fortsätter att investera ambitiöst på IT-sidan med sikte inställt på att ytterligare effektivisera den interna driften och på att öka försäljningen på internet ännu mer.

Timo Vuorinen,
affärsområde
Baltikum.

Vad händer på marknaden?

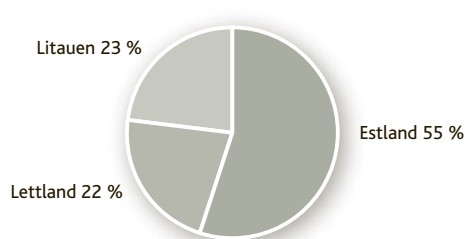
– Den ekonomiska utvecklingen var stark i de baltiska länderna under 2012 med en rejäl ökning av BNP. Det har påverkat försäkringsbranschen positivt, premieintäkterna har ökat och lönsamheten förbättrats. Det senare är också följden av en mild vinter med färre skador än ett normalår. Lönsamheten varierar

stort mellan försäkringsbolagen i regionen. Många visar svaga siffror. If är tvärtom ett av de ledande bolagen sett till lönsamhet på den baltiska marknaden.

Vad är fokus under 2013?

– If förväntar sig att marknaden ska växa i ungefär samma takt som under 2012 och att lönsamheten i branschen ökar något. Det nya samarbetet med Nordea som innebär att Nordea säljer Ifs produkter i sina bankkontor och via internetbanken kommer tillsammans med våra andra partnersamarbeten att öka Ifs distributionskraft i de baltiska länderna. Försäljningen via internet väntas fortsätta att öka.

Bruttopremieinkomst per land: Baltikum

Fem år i sammandrag

Resultatsammandrag

MSEK	2012	2011	2010	2009	2008
Premieintäkter, f e r	37 973	36 966	37 170	38 701	36 635
Försäkringsersättningar, f e r	-27 386	-27 614	-28 093	-28 856	-27 269
Driftskostnader i försäkringsrörelsen, f e r	-6 508	-6 380	-6 402	-6 801	-6 372
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	772	1 124	1 606	2 139	2 242
Övriga tekniska intäkter	286	277	235	240	249
Övriga driftskostnader	-260	-244	-232	-239	-212
Tekniskt resultat	4 877	4 129	4 284	5 184	5 273
Kapitalförvaltningens resultat och övriga poster	2 579	1 443	2 516	1 717	64
Resultat före skatt	7 456	5 572	6 800	6 901	5 337
Skatt	-1 609	-1 386	-1 815	-1 700	-1 451
Årets resultat	5 847	4 186	4 985	5 201	3 886

Balansräkning per 31 december

MSEK	2012	2011	2010	2009	2008
Tillgångar					
Immateriella tillgångar	1 289	1 257	1 259	1 358	1 335
Placeringstillgångar	100 586	100 449	102 078	106 832	98 036
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	4 951	4 709	4 575	4 892	4 686
Uppskjuten skattefordran	263	453	392	666	1 497
Fordringar	10 664	10 166	9 367	9 869	9 750
Andra tillgångar, förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	5 379	5 155	4 818	4 912	4 935
Summa tillgångar	123 132	122 189	122 489	128 529	120 239
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital	24 062	21 563	22 818	22 542	17 140
Efterställda skulder	2 776	2 881	3 714	4 240	4 489
Uppskjuten skatteskuld	3 337	3 461	4 103	4 054	4 011
Försäkringstekniska avsättningar	84 569	85 085	83 733	87 993	85 749
Skulder	5 544	6 424	5 264	6 663	6 109
Avsättningar, upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 844	2 775	2 857	3 037	2 741
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	123 132	122 189	122 489	128 529	120 239
Konsolideringskapital	29 912	27 452	30 243	30 171	24 143
Nyckeltal skadeförsäkring					
Skadeprocent	72,1 %	74,7 %	75,6 %	74,6 %	74,4 %
Driftskostnadsprocent	17,1 %	17,3 %	17,2 %	17,6 %	17,4 %
Totalkostnadsprocent	89,3 %	92,0 %	92,8 %	92,1 %	91,8 %
Omkostnadsprocent	23,3 %	23,5 %	23,7 %	24,1 %	23,7 %
Nyckeltal kapitalförvaltning					
Totalavkastningsprocent ¹⁾	6,1 %	1,8 %	7,4 %	12,4 %	-3,1 %
Övriga nyckeltal					
Kapitalbas	26 614	24 043	26 504	24 886	21 890
Solvenskrav	7 369	7 493	6 592	6 504	6 199
Konsolideringsgrad	77,4 %	72,4 %	79,5 %	77,3 %	65,7 %

¹⁾ Beräkningar är gjorda enligt de principer som används internt inom If för utvärdering av kapitalförvaltningen.